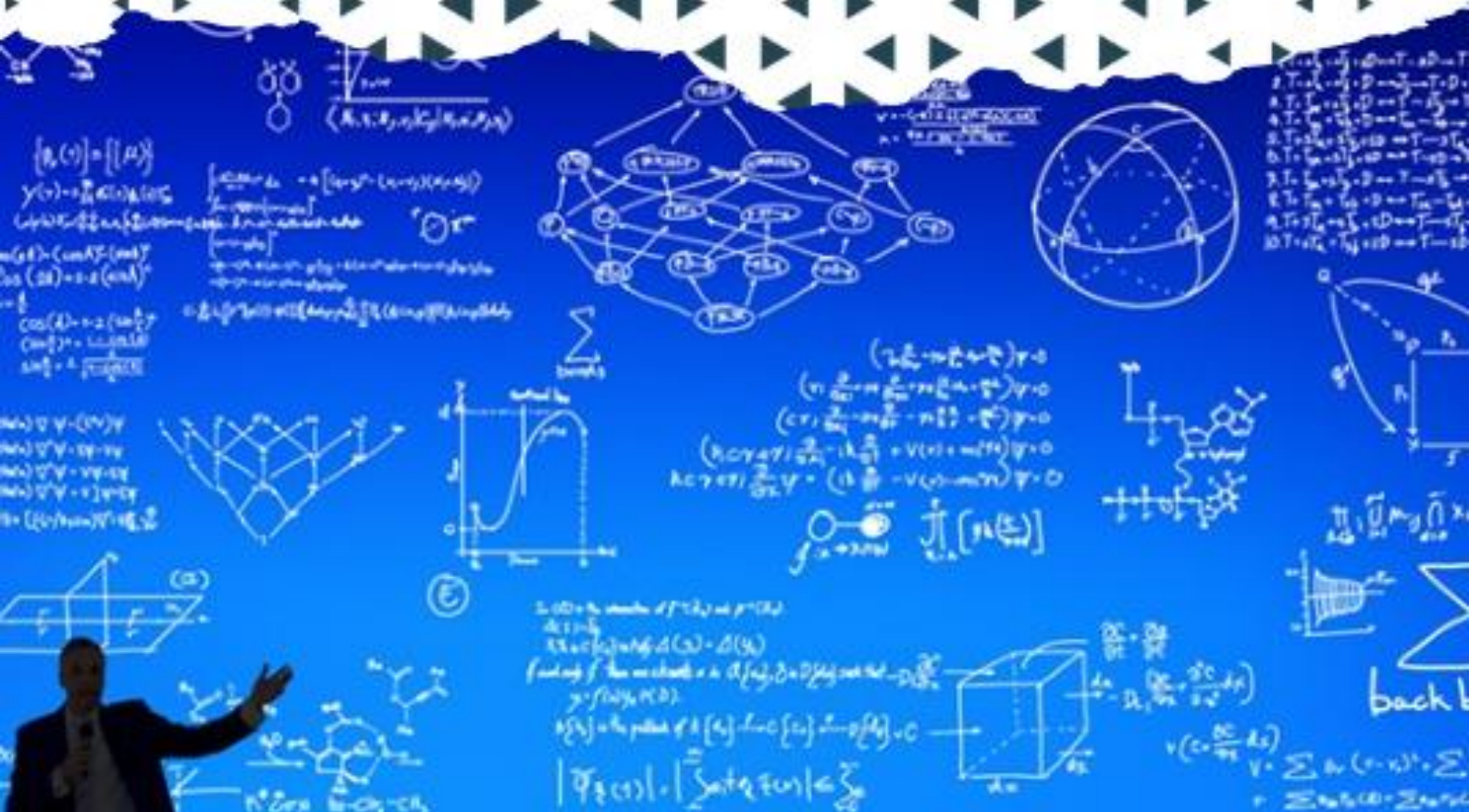

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

Google Scholar zenodo Open AIRE

+998335668868

<https://innoworld.net>

2026

**«INNOVATIVE WORLD» ILMIY TADQIQOTLAR MARKAZI
«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2026-YIL № 4-SONLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI**

**ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION**

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

Aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion faolligini oshirishning uslubiy jihatlar va o'ziga xos xususiyatlari

Begamov Safar Xolmirzayevich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti tadqiqotchi

Annotatsiya: Ushbu maqolada aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion jozibadorligini oshirish mexanizmlari, investitsion faollikka ta'sir etuvchi ichki va tashqi omillar tahlil qilingan. AJlarda investitsiya jarayonlarini boshqarishning uslubiy asoslari va O'zbekiston iqtisodiyoti sharoitidagi o'ziga xos xususiyatlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Aksiyadorlik jamiyati, investitsion faollik, korporativ boshqaruv, kapital bozori, investitsion jozibadorlik, dividend siyosati, modernizatsiya.

Аннотация: В данной статье анализируются механизмы повышения инвестиционной привлекательности акционерных обществ, внутренние и внешние факторы, влияющие на инвестиционную активность. Освещены методические основы управления инвестиционными процессами в АО и специфические особенности в условиях экономики Узбекистана.

Ключевые слова: Акционерное общество, инвестиционная активность, корпоративное управление, рынок капитала, инвестиционная привлекательность, дивидендная политика, модернизация.

Abstract: This article analyzes the mechanisms for increasing the investment attractiveness of joint-stock companies, as well as internal and external factors affecting investment activity. The methodological foundations of managing investment processes in JSCs and their specific characteristics within the context of Uzbekistan's economy are highlighted.

Joint-stock company, investment activity, corporate governance, capital market, investment attractiveness, dividend policy, modernization.

Kirish. Bugungi global iqtisodiyotda aksiyadorlik jamiyatlari investitsiyalarni jalb qilishning eng samarali shakli hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida amalga oshirilayotgan iqtisodiy islohotlar doirasida davlat aktivlarini xususiylashtirish va kapital bozorini rivojlantirish ustuvor vazifa etib belgilangan. AJlarning investitsion faolligi nafaqat korxonaning rivojlanishiga, balki mamlakat yalpi ichki mahsulotining o'sishiga ham bevosita xizmat qiladi. Biroq, ko'plab jamiyatlarda investitsiya resurslaridan foydalanish samaradorligi pastligi va strategik investorlarni jalb qilishda uslubiy yondashuvlarning yetishmasligi dolzarb muammo bo'lib qolmoqda.

Tadqiqot davomida tizimli tahlil, qiyosiy iqtisodiy tahlil, induksiya va deduksiya usullaridan foydalanildi. Investitsion faollikni baholashda xalqaro standartlar (tobin Q koeffitsiyenti, ROE, ROI) va mahalliy bozor konyunkturasi hisobga olindi.

Investitsion faollikni oshirishning uslubiy asoslari quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi:

-Investitsion strategiyani shakllantirish: AJning uzoq muddatli maqsadlaridan kelib chiqib, ichki (reinvestitsiya) va tashqi (IPO/SPO, obligatsiyalar) moliyalashtirish manbalarini optimallashtirish.

-Xavf-xatarlarni boshqarish (Risk Management): Investitsiya loyihalarining rentabelligini ta'minlash uchun moliyaviy va operatsion risklarni baholash metodikasi.

-Korporativ boshqaruv samaradorligi: Kuzatuv kengashining investitsiya qarorlarini qabul qilishdagi roli va aksiyadorlar huquqlarini himoya qilish orqali ishonchni oshirish.

O'zbekistondagi AJlar uchun quyidagi xususiyatlar xos:

1. Davlat ulushining yuqoriligi: Ko'plab yirik AJlarda davlat asosiy aksiyador bo'lib, bu investitsiya qarorlariga ma'muriy ta'sir ko'rsatadi.
2. Dividend va Reinvestitsiya balansi: Foydaning katta qismi dividend sifatida taqsimlanishi ko'pincha ichki investitsiya manbalarini kamaytiradi.
3. Kapital bozorining shakllanish bosqichi: Fond birjasida aksiyalar likvidligining pastligi tashqi investorlar uchun "chiqish strategiyasi"ni qiyinlashtiradi.

Muhokama.AJlarning investitsion faolligini oshirish uchun faqatgina texnologik yangilanish yetarli emas. Muhokama jarayonida aniqlanishicha, axborot ochiqdigi (transparency) investitsiya jalb qilishning eng arzon va samarali usulidir. Xalqaro moliya hisobdorligi standartlariga (IFRS) o'tish AJlarga xorijiy portfel investorlarini jalb qilish imkonini beradi. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot sharoitida "yashil investitsiyalar" (ESG) tamoyillarini joriy etish zamonaviy investitsion faollikning yangi o'lchoviga aylanmoqda.

Ushbu maqolaning yangiligi shundan iboratki, unda AJlarning investitsion faolligini oshirishda "Gibrid moliyalashtirish modeli" taklif etilgan. Bu model an'anaviy bank kreditlaridan voz kechib, korporativ obligatsiyalar va imtiyozli aksiyalarni chiqarish orqali kapital tarkibini optimallashtirishga asoslanadi. Shuningdek, mahalliy AJlar uchun "Investitsion faollik indeksi"ni hisoblash metodikasi taklif qilingan.

Xulosa.

Aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion faolligini oshirish kompleks yondashuvni talab etadi. Xulosa qilib aytganda:

- Korporativ boshqaruv tizimini xalqaro andozalarga moslashtirish;
- Dividend siyosatini investitsion loyihalar bilan muvofiqlashtirish;
- Davlat aktivlarini xususiylashtirish jarayonida erkin aksiyalar (free-float) ulushini ko'paytirish zarur.

Bu chora-tadbirlar AJlarning barqaror rivojlanishini va iqtisodiy samaradorligini ta'minlashning asosiy omilidir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Normativ-huquqiy hujjatlar:

1. **O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi.** - T.: O'zbekiston, 2023.
2. **O'zbekiston Respublikasining Qonuni.** "Aksiyadorlik jamiyatlari va aksiyadorlarning huquqlarini himoya qilish to'g'risida" (yangi tahriri).

3. **O'zbekiston Respublikasining Qonuni.** "Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to'g'risida". - T., 2019.
4. **O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni.** "Kapital bozorini rivojlantirishning 2021-2023-yillarga mo'ljallangan strategiyasini tasdiqlash to'g'risida".

2. Darslik va o'quv qo'llanmalar:

1. **Butikov I.L.** Aksiyadorlik jamiyatlari: boshqaruv va rivojlanish strategiyasi. - T.: Iqtisod-moliya, 2020.
2. **Vaxabov A.V., Xajibakiyeva Sh.X.** Investitsiyalar va investitsion loyihalarni tahlil qilish. O'quv qo'llanma. - T.: Universitet, 2021.
3. **Gulyamov S.S.** Raqamli iqtisodiyotda korporativ boshqaruv. Darslik. - T.: TDIU, 2022.

3. Ilmiy maqolalar va xorijiy adabiyotlar:

1. **Shomurodov R.T.** "Aksiyadorlik jamiyatlarining investitsion jozibadorligini oshirish mexanizmlari". // *Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar* ilmiy jurnali. №4, 2022.
2. **Eugene F. Brigham, Joel F. Houston.** *Fundamentals of Financial Management*. - Cengage Learning, 2019. (Xalqaro moliya va investitsiya boshqaruvi bo'yicha asosiy manba).
3. **Asatullaev X.S.** "Korporativ tuzilmalarda investitsiya faolligini modellashtirish". Monografiya. -T.: Moliya, 2021.

4. Internet resurslari:

1. **www.lex.uz** - O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi.
2. **www.stat.uz** - O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi rasmiy sayti.
3. **www.openinfo.uz** - Korporativ axborot yagona port

